

ע"פ 784/01/17 - מחמוד ראפע נגד ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 784-01-17 ראפע נ' ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט ארז פורת
המערער	מחמוד ראפע
נגד	
המשיבה	ועדה מקומית לתכנון ובנייה שפלת הגליל

פסק דין

1. בפני ערעור על החלטת בית משפט השלום בחיפה (בב"נ 46618-10-15, כב' השופט קוטון), בה דחה את בקשת המערער לביטול צו ההריסה מנהלי שהוצע כנגד מבנה שהחל בבנייתו, תוך שהוא קובע כי לא נמצא כל פגם בהוצאת הצו בעניינו של המערער ולא התקיימו התנאים לביטולו.
2. במסגרת הערעור, ב"כ המערער זנח את מרבית הטענות שהועלו על ידו בבית המשפט קמא כלפי תקפות צו ההריסה, ומיקד טיעונו בטענה יחידה שבעטייה, להשקפתו, צו ההריסה המנהלי, במקרה זה, אמור להיות בטל מיסודו; נטען כי צו ההריסה הוצא רק בשפה העברית, והוא מתייחס לבנייה במתחם הישוב כאבול שמרבית תושביו ערבים.בנסיבות כאלה, נטען כי צו ההריסה צריך להיות מנוסח גם בערבית, שפת מרבית התושבים באותו יישוב.
3. בנסיבות אלה, סבור המערער כי מכוח פסק הדין בבג"צ 4112/99 עדאלה נ' עיריית ת"א ואח' (פורסם בפד"י נ"ו (5) 393), קמה חובה על המשיבה להשתמש בכל טופס רשמי מטעמה, גם בשפה הערבית, ומשלא נעשה כן בעניין הנדון, דינו של הצו בטלות מיסודו.
4. ב"כ המשיבה עתר לדחיית הערעור, תוך שהוא מסתמך על הנמקותיה של הערכאה קמא, שראתה לדחות אף טענה זו. נטען כי בית המשפט קמא בחן את הטענה, דחה אותה מטעמים מוצדקים המשקפים את המצב המשפטי לאשורו, ועל כן עתר לדחיית הערעור.
4. אחר שמיעת טיעוני הצדדים ועיון באסמכתאות שהציגו, ראיתי לדחות את הערעור, שכן, להשקפתי, המערער לא הצביע על פגם חוקי בתוקפו של צו ההריסה המנהלי ובוודאי שלא הראה פגם שנפקותו

מביאה לבטלות הצו המנהלי מיסודו.

5. נקודת המוצא לביקורת השיפוטית על צווי הריסה מנהליים, כגון זה שבפני, היא כי מדובר בביקורת מצומצמת בלבד כדי שלא לכרסם באפקטיביות הכלי של צווי ההריסה המנהליים, במלחמה במכת הבנייה הבלתי חוקית. (רע"פ 5584/03 **פינטו נ' עיריית חיפה**, פד"י נט (3) 577).

הגם שהוכרה אפשרות להעלאת טענות כנגד צו הריסה מנהלי, אף כאלה שהן חורגות מגדרן של שתי עילות הביטול שנמנו בסעיף 238א(ח) לחוק התכנון והבנייה, הרי שהאפשרות הזו, פורשה בצמצום,

"מדובר בפגמים חמורים העושים את הצו לבטל מעיקרו. ממילא אם הפגם אינו חמור, ספק מה תהא ההצדקה לביטול הצו" (ע"מ 3518/02 **רג'בי נ' יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובנייה** (פד"י נ"ז (1) 196).

כן נפסק כי,

"בית משפט מוסמך לעכב ביצוע צו הריסה מנהלי, אף אם לא נפל בו פגם המביא לבטלותו, אולם הדבר ייעשה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן" (רע"פ 8720/09 **אבו רנה נ' יונה יחב ראש עיריית חיפה** (לא פורסם)).

6. בענייננו, לא הצביע המערער על חובה שבדין, ואף לא בהלכה הפסוקה, המחייבת כי צו ההריסה ינוסח בשפה נוספת מעבר לשפה העברית, אף ביישוב שרוב תושביו דוברים שפה אחרת. איני סבור כי מפסק הדין בבג"צ 4112/99 הנ"ל, ניתן לדלות קיום חובה שכזו לגבי טפסים של הועדה המקומית. אדגיש כי חוק התכנון והבניה לא חייב את ניסוח צו ההריסה בשפה מסוימת, גם ביישובים בעלי מרקם אוכלוסייה דובר שפה שאינה עברית, הסדר שהמחוקק ידע לחייב בהודעות בעלות השלכה והשפעה רחבות יותר, מאת וועדת התכנון והבניה, שאז התחייב פרסום בעיתונות, לעיתים גם בשפה בה מדברים מרבית תושבי אותו אזור רלוונטי.

בהעדר חובה שבדין לנסח את צו ההריסה המנהלי בשפה נוספת מזו שנוסח במקרה זה, אין בהוצאתו בשפה העברית בלבד, משום פגם כלשהו.

7. למעלה מן הדרוש אציין, כי גם לו נכון הייתי לקבל את עמדת ב"כ המערער לפיה עסקינן בפגם במעשה המנהלי, עדיין שומה על בית המשפט לבחון לא רק אם נפל פגם אלא גם מה נפקותו של אותו הפגם, ובעיקר את שאלת השלכתו על תוקפו של הצו. כידוע,

"ההלכה בדבר בטלות יחסית פירושה כי יש להבחין בין הפגם בהחלטה לבין נפקות הפגם. גם אם נקבע כי החלטה מנהלית פגומה בפגם מסוים, עדיין על בית המשפט לבחון, על פי נסיבות כל מקרה לגופו, את תוצאות הפגם (רע"פ 4398/99 **הראל נ' מדינת ישראל**, פד"י נ"ד (3) 637).

בית המשפט קמא נזקק לשאלת תוקפו של הצו, אף בהנחה שנפל בו פגם מהטעם האמור, וציין כי לא הוכח שבמקרה הנדון, נפגעו זכויות המערער במשהו בשל אותו פגם: המערער נמנע מלהעיד בפני הערכאה קמא, לא הוכח כי אינו דובר את השפה העברית או מצליח לקוראה, ומסירת הצו לידי, לוותה בשיחה מאת מפקח הבנייה ראיף סעאדה, ששוחח עם העורר ומסר לידי את עותק הצו אחרי שיחה ביניהם על מהות הבנייה שבנה המערער. שיחה זו יש להניח, התקיימה בשפה המובנת לשניהם, שכן לטענת המפקח בעדותו, שלא נסתרה, המערער הודה בפניו כי בנה בלא היתר, מסר נימוקים לכך, וניכר כי הבין היטב את השיחה.

בנסיבות אלה, אין אלא להסיק כי המערער היה מודע היטב לתוכן הצו ולנפקותו, ולראיה, מקץ זמן קצר, וכבר למחרת מסירת הצו לידי, פעל באמצעות עורך דין במטרה להביא לביטול הצו.

הנה כי כן, אף אם ברגיל ניתן היה לומר כי נפל פגם בהוצאת צו ההריסה המנהלי במקרה זה, בשל ניסוחו בעברית בלבד, וכאמור, אין זו דעתי, הרי בהתאם לכללי הבטלות היחסית, בשים לב לכך שתוכן הצו הובן על ידי המערער, לא היה מקום לקבוע כי מדובר בצו בטל מיסודו. בכך, אין לי אלא להצטרף למסקנה הערכאה קמא בעניין זה.

8. נזכור ואף נזכיר כי עניין לנו בהליך של תקיפה עקיפה של תוקף צו ההריסה, שאז,

"גם אם נפל בהחלטה פגם המצדיק את ביטול ההחלטה בדרך של תקיפה ישירה, לא בהכרח יצדיק הפגם תוצאה של ביטול ההחלטה גם בדרך של תקיפה עקיפה" (רע"פ 4398/99, שם).

9. בנסיבות המפורטות, בהן מדובר בצו הריסה מנהלי, שהיקף הפיקוח המשפטי על הוצאתו מצומצם אך לפגמים מהותיים היוורדים לשורש הסמכות להוצאתו, לאור עמדתי כי אין כל פגם בהוצאתו במקרה זה, ולכל הפחות אין המדובר בפגם מהותי היוורד לשורש סמכות הוצאתו, ונוכח עומדנו בהליך של תקיפה עקיפה, הממתן את נפקותם של פגמים במעשה המנהלי בשל טיבו, סברתי כי דין הערעור להידחות.

10. ב"כ המשיבה מסר בדיון בפני, כי בינתיים החלה המשיבה להשתמש בצווי הריסה מנהליים המנוסחים, במקרים המתאימים, גם בשפה הערבית. זוהי החלטה ראויה שהוועדה קיבלה על עצמה, מיוזמתה, אולם אין בכך בכדי ללמד כי מה שנעשה בטרם שינוי זה דינו חסר כל נפקות משפטית מעיקרו.

11. אני מורא, איפוא, למערער לבצע את צו ההריסה המנהלי בתוך 30 יום מיום החלטה זו. אם לא יעשה כן, בתוך פרק זמן זה, תעשה זאת המשיבה, ובאופן מיידי.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים עוד היום.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ז, 19 אפריל 2017, בהעדר הצדדים.